

... alebo o synodalite a o tom, kam sa za desať rokov Cirkev posunula.

BOŽIE SLOVO:

(Ef 4, 11-16)

Čítanie z listu sv. Apoštola Pavla Efezanom: *Kristus [v Cirkvi] ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov,* ¹² *aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela,* ¹³ *kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku,* ¹⁴ *aby sme už neboli malými deťmi, ktorými sem-tam hádže a zmieta hocijaký vietor klamlivého ľudského učenia, ktorý podvodne strháva do bludu.* ¹⁵ *Ale žime podľa pravdy a v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je hlavou, do Krista.* ¹⁶ *Z neho celé telo, pevne zviazané a pospájané všetkými oživujúcimi spojivami, podľa činnosti primeranej každej časti, rastie a buduje sa v láske.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy č.: 465, 560, 206/796, 2015/806)

Je to zaujímavé, sledovať ten pohyb v Cirkvi. Exhortácia, ktorú si na pokračovanie v našich katechézách prechádzame, bola napísaná pred desiatimi rokmi, v roku 2013. V posledných bodoch jej druhej časti, ku ktorým sme prišli dnes, sa pápež venuje niektorým ďalším problémom, na ktoré v Cirkvi narážame a ktoré nám bránia účinne plniť úlohu a misiu, ktorú nám Kristus zveril a ktorou každého z nás aj osobne poveril vo sviatosti krstu a potom birmovania – a ňou je *premeniť na učeníkov všetky národy*. Dnes by sme vedeli všetky tieto problémy zhrnúť do slova, ktoré vtedy ešte len čakalo na svoje znovuobjavenie a ktoré je dnes v Cirkvi na téme dňa: nedostatok *synodality*. Ved' len počúvajte!

„**Laici**, samozrejme, tvoria obrovskú väčšinu Božieho ľudu. K dispozícii je pre nich menšina: vysvätení služobníci. Avšak uvedomenie si zodpovednosti, ktorá sa rodí v krste a v birmovaní, sa u všetkých laikov neprejavuje rovnakým spôsobom. V niektorých prípadoch preto, že sa nevyformovali na prijatie dôležitých a zodpovedných úloh; v iných zasa preto, že vo svojich miestnych cirkvách nenašli priestor na to, aby mohli slobodne vyjadriť svoju mienku a konať; azda pre prílišný klerikalizmus, ktorý ich odsúva na okraj, keď ide o dôležité rozhodnutia. Aj keď v mnohých laických službách možno vnímať intenzívnejšiu angažovanosť, toto úsilie sa neodráža v prenikaní kresťanských hodnôt do sociálneho, politického a ekonomického sveta. Mnohokrát sa obmedzuje len na vnútrocirkevné služby bez skutočnej snahy použiť evanjelium na premenu spoločnosti“ (EG 102, krátené). Inými slovami, laici tvoria gro Cirkvi. Klerici, vysvätení služobníci – diakoni, kňazi, biskupi – sú tu na to, „aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela,“ ako vraví Písmo. Oni sú tí, ktorí sú v prvom rade poslaní ísť do sveta, v ktorom žijú, aby tam konali dielo spoločenskej angažovanosti a apoštolátu. V praxi to však vyzerá skôr naopak – akoby laici boli tí, ktorí formou nejakého príspevku do zvončeka a pri zbierkach, prípadne nejakou občasnou vecou iba pomáhali kňazom a biskupom, ktorí sú tu na to, aby hlásali evanjelium, obracali svet, zasádzovali sa v spoločenských otázkach, priťahovali ľudí do kostola (toto je u veriacich laikov obzvlášť obľúbené očakávanie na svojich farárov), formovali, vyučovali, poučovali a vlastne sa starali o všetko, pretože ved' oni sú Cirkev, nie? A ono nie...! A poďme ďalej!

„Cirkev si váži nenahraditeľný prínos **žien** pre spoločnosť, ku ktorej prístupujú s citlivosťou, intuíciou a určitými osobitnými schopnosťami, ktoré tradične patria skôr ženám než mužom. S radosťou vidím, že mnohé ženy sa podieľajú aj na pastoračných úlohách spolu s kňazmi. Treba však ešte viac rozšíriť priestor pre výraznejšiu prítomnosť žien v Cirkvi. Nároky žien na ich legitímne práva, počnúc od pevného presvedčenia, že muži a ženy majú rovnakú dôstojnosť, kladú Cirkvi hlboké i naliehavé otázky a nedajú sa povrchne obísť. Kňazstvo rezervované mužom ako znak Krista Ženicha, ktorý sa daruje v Eucharistii, je jednou z otázok, ktoré sa otvárajú v diskusií, a môže sa stať príčinou konfliktu najmä vtedy, keď sa sviatostná moc príliš identifikuje s konceptom vládnutia. Nesmieme zabúdať na to, že keď hovoríme o kňazskej moci, nachádzame sa „v rovine funkcie, a nie v rovine dôstojnosti a svätosti“. Služobné kňazstvo je jedným z prostriedkov, ktoré Ježiš používa pre dobro svojho ľudu, ale veľkosť dôstojnosti vychádza z krstu, ktorý je prístupný všetkým“ (EG 104). Znova tu zaznieva téma klerikalizmu, keď sa na kňazstvo pozerá ako na postavenie, kariéru, záležitosť moci – a nie službu, kde kňaz v zmysle pápežského titulu je len *sluha sluhov Božích* a slúži spoločstvu, ktoré je si rovné v dôstojnosti a poslaní synov a dcér Boha a vskutku *synodálne*.

„Pastoráciu **mládeže** – v tej podobe, v ktorej sme ju boli naučení robiť – zasiahli spoločenské zmeny. Mladí vo svojom vlastnom prostredí často nenachádzajú odpovede na svoje neistoty, potreby, problémy a zranenia. Pre nás dospelých nie je ľahké treznelivo ich počúvať, chápať ich úzkosti a požiadavky, naučiť sa hovoriť s nimi jazykom, ktorému rozumejú. Z tohto istého dôvodu výchovné projekty neprinášajú očakávané ovocie“ (EG 105). No, nakoniec, stačí sa pozrieť na to, koľko detí po 1. sv. prijímaní sa ešte ukáže v kostole... koľkí po birmovke... Je to pravda. Pápež hovorí: nerozumieme im, nevieme hovoriť ich jazykom. Kto? My, starší? Prečo? Nepoznáme ich? Lebo im nerozumieme? Lebo si sami podľa seba robíme pastoračné programy a knihy a učebnice akože pre deti a mládež, ale plné slov, textov, výrazov a príbehov, ktorým nerozumejú – a nielen preto, že často prichádzajú ako neveriace z neveriacich rodín pokrstených rodičov!? Nepočúvame ich. Málokedy necháme, aby mladí pod vedením pastierov viedli mladých. Niet pre nich vo farnosti miesta.

NA ZAMYSLENIE:

Všetky tieto výzvy majú jedno spoločné riešenie: *synodalita*: Počúvanie. Spoločenstvo. Spoluúčasť. Všetkých na všetkom. Ako v prípade mládeže poukazuje pápež, že „*ich má evanjelizovať a vychovávať celé spoločstvo, a že naliehavo potrebujú väčší priestor na realizáciu*“ (EG 106, krátené). Lenže my často zlyhávame už v tom prvom: v počúvaní. Taká omša so spevmi z JKS môže vyzeráť skvelo pre starších a nostalgických z nás – ale deťom a mladým nehovorí takmer nič, skôr naopak. Máme špeciálny misál pre omše za účasti detí – ale čo z toho, keď aj on obsahuje pojmy, koncepty a formulácie, ktorým 99% prítomných detí nerozumie, lebo tomu nerozumeli už ich rodičia? Lord Baden-Powell, zakladateľ Skautského hnutia, našiel geniálne riešenie, keď svoje *Hnutie postavil na družinách rovesníkov, ktoré vedú rovesníci – pod vedením dospelého vodcu oddielu*. Nie je toto model farnosti, kde namiesto družín máme malé spoločnosti, ktoré vedú „rovesníci“ laici – muži mužov, ženy ženy, mladí mladých, deti detí – pod vedením farára (a pastoračných asistentov a animátorov) vo farnosti na mieste vodcov skautského oddielu? Lenže kde to tak funguje? Znova narážame na *hriech oboch, klerikalizmus*, kde ako hovorí pápež, *kňaz či biskup klerikalizuje* a usiluje sa (niekedy naozaj v dobrej viere, že to tak má byť) vládnúť a všetko riadiť, a na druhej strane *veriaci sa ochotne nechávajú klerikalizovať*, lebo ich to zbavuje zodpovednosti (ale súčasne reálne vylučuje z Cirkvi!) a to je príjemné a pohodlné, byť iba *nedelným chodčiom do kostola* a mať pocit, že som „praktizujúci katolík“, ktorý si „všetko plní“...

Riešenie? Znova sa mi v mysli vynára Hans Buob a jeho „malé zrno“: Ak sa vo farnosti nájdú aspoň *dvaja veriaci* a obrátení kresťania, vydaní Bohu, ktorí sa zídu, aby spoločne žili Božie synovstvo a spoločnosť Božej Rodiny, Cirkvi, je to *počiatok farnosti*, začiatok obnovy a nového života. Len či sa nájdú, len či „*nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde*“ (Lk 18, 8)? Lebo ak nie – sme mŕtvi, „*máš meno, akoby si žil, ale si mŕtvy*“ (Zjv 3, 1).

OTÁZKY:

< Si to Ty – jeden z tých dvoch? Veríš? Túžiš a chceš? Rozhodol si sa do toho ísť, si už obrátený? Ak nie, čo tomu bráni? A ak áno – kde je ten druhý? Už si ho našiel? Alebo len nájdeš? Kto by to mohol byť? >